
MARIA LLUÏSA HERNANZ

LA TEORIA DEL CONTROL I ELS INFINITIUS NO CONTROLATS

0. INTRODUCCIÓ

Aquest treball té com a finalitat estudiar el capteniment sintàctic i semàntic de l'índex *arb*(itrari) assignat a la categoria buida PRO en posició de subjecte de les oracions d'infinitiu mancades d'un SN control. Concretament, ens centrarem en un tipus particular de construccions que fins ara han estat molt poc explorades: el que aquí anomenem infinitius "pseudo-equatius". Més enllà dels seus objectius estrictament empírics, el present estudi pretén contribuir a la discussió d'abast més general entorn de les propietats de les oracions amb una *interpretació arbitrària* (IA), així com esbossar la incidència que d'això se'n deriva per a la Teoria del Control (TC).

L'anàlisi de les oracions dotades d'una IA —anàlisi limitada en els primers temps de la GGT als infinitius mancats d'un SN control— se situa actualment dins d'un camp empíric molt més ampli, integrat per un ventall de construccions —el reflexiu romànic impersonal, els plurals arbitraris, els objectes nuls, etc.—, les propietats de les quals, tot i ésser aparentment divergents, poden explicar-se adequadament en el marc d'una teoria general sobre *arb*. Des d'aquesta perspectiva, hom pot afirmar que l'esmentat índex, més que constituir una noció "atòmica" i uniforme, exhibeix una important bifurcació entre un valor "existencial" i un valor "universal".¹ Aquesta ambivalència semàntica, d'altra banda, no és més que el corollari d'una propietat sintàctica, ço és, la referència temporal (específica o genèrica, respectivament) del temps / aspecte de l'oració (cf. Cinque (1988)).

(1) Per raons d'espai, no entrarem en una discussió precisa del sentit del terme "universal". Val a dir que, aplicat als casos que ens ocuparan en aquest estudi i a altres construccions d'IA amb característiques similars, s'ha d'entendre com una noció més pròxima a la "genericitat" que n'opas al valor de quantificadors universals oberts del tipus *tothom*, etc.

Tal com intentarem demostrar en el nostre estudi, les oracions d'infinitiu amb IA, malgrat la seva aparent homogeneïtat, participen igualment de la asimetria entre una interpretació universal i una interpretació existencial. Tot i que les condicions precises que legitimen una valència o l'altra exigeixen, en el cas de les citades construccions, una investigació en profunditat que excedeix els objectius que aquí ens proposem, creiem que els infinitius pseudo-equatius constitueixen una prova crucial per a defensar l'existència, per a PRO no controlat, d'un fenomen d'interpretació arbitrària "universal" susceptible d'ésser explicat –de forma similar a allò que ha estat proposat per a donar compte d'altres construccions aparentment no relacionades, com els objectes nuls,² la segona persona del singular amb valor genèric,³ etc– en termes d'una relació de lligam entre la citada categoria buida i un operador nul. Si el supòsit precedent és correcte, hom podria assolir una caracterització general per a PRO_{arb} en una línia parcialment divergent a la que ha estat habitual fins ara: l'*status* d'aquesta categoria, en efecte, no es determinaria únicament per analogia amb el paradigma de PRO controlat –fil conductor d'un nombre no gens menyspreable de treballs entorn d'aquesta qüestió–,⁴ sinó que s'hauria de reinterpretar –i simplificar– des de l'òptica més àmplia que ens subministra el capteniment de la resta de categories amb IA.

Una conclusió d'aquesta mena és òbviament desitjable des del punt de vista teòric, car evita redundàncies inútils a la Gramàtica, obligada fins ara a atorgar un doble tractament –en el si de la Teoria del Control i en el marc de la teoria sobre arb– a PRO_{arb}. Així mateix, s'adiu amb el programa d'investigació endegat per autors diversos, consistent a simplificar la TC o, en última instància, a subsumir-la dins d'altres mòduls de la Teoria de la Recció i el Lligam.

1. PRO_{arb} I LA NOCIÓ D'"ARGUMENT IMPLÍCIT"

Com és ben sabut, l'especificitat estructural de les oracions d'infinitiu ve determinada en bona mesura per la pobresa morfològica d'aquesta forma no personal, desprovista dels morfemes de nombre, persona i temps capaços de legitimar –com s'esdevé en el cas de les oracions temporalitzades– una relació de concordança amb la posició sintàctica de subjecte. Conseqüentment, aquesta posició haurà d'ésser ocupada per una categoria buida no regida, PRO, la caracterització sintàctica de la qual no ha estat exempta de polèmica.

En el si d'un model modular com la teoria del Règim i Lligam (a partir d'ara TRL), el capteniment de PRO deriva de la interacció de diferents subsistemes d'abast general –la Teoria de la Recció, la Teoria del Lligam, el Principi de Projecció i la Teoria del Cas– i d'un mòdul específic, la Teoria del Control, que s'ocupa bàsicament del problema de la referència de PRO (cf. Chomsky (1981)).⁵ Un dels problemes fonamen-

(2) Per a una anàlisi dels objectes nuls –dels quals oferim una mostra a (i)– basada en un operador abstracte, cf. Authier (1989):

(i) a. Els diners no fan feliç.
b. Estas pastillas ayudan a digerir.

(3) Entom d'aquesta construcció –il·lustrada a (i)– cf. Hernanz (1987), (1990a), i Cinque (1988):

(i) a. Si dices las verdades, pierdes las amistades.
b. Lì l'avori poco e sei pagato bene. [apud Cinque (1988)]

(4) Cf. Lebeaux (1984), Roeper (1987) i Delfitto (1990), entre altres autors.

(5) Així, formaria part de les funcions de la TC precisar nocions com ara "SN controlador" i "SN controlat", estudiar les propietats lèxiques dels verbs de control, establir els principis que determinen la selecció del SN controlador quan hi ha més d'un SN a la matriu, etc.

tals amb què ha hagut d'enfrontar-se l'esmentada subteoria, i que sens dubte explica el seu caràcter relativament marginal dins la TRL, rau en l'*status* híbrid, anafòric i pronominal alhora, de PRO. Això ha dut alguns lingüistes a postular la reinterpretació de les relacions entre PRO i el seu antecedent a partir de principis justificats independentment per regular el capteniment de les anàfores i dels pronominals.⁶ Portant a les seves últimes conseqüències aquesta anàlisi, hom podria pensar –en la línia avançada per Bouchard (1984)– que la TC com a tal està mancada d'especificitat dins de la Gramàtica i que els seus efectes són derivables de la Teoria del Lligam.

El cas més refractari, per raons òbvies, a ser integrat en el marc d'una hipòtesi reduccionista per a la TC ens el subministra l'anomenat PRO "arbitrari", il·lustrat a (1)-(2):

- (1) El juez ordena tomar declaración al procesado.
- (2) Es difícil cantar la Traviata.

L'absència, tant a (1) com a (2), d'un SN a l'oració principal⁷ candidat a actuar com a controlador, unida, d'altra banda, a la incapacitat de la morfologia de l'infinitiu per a identificar la posició sintàctica de subjecte, no permet de recuperar el contingut de la categoria buida. En aquests casos, PRO es marca a la Forma Lògica (FL) amb l'índex *arb* i rep una interpretació no referencial, indefinida o "arbitrària". Ara bé, si aquesta anàlisi és correcta, es planteja immediatament una asimetria entre PRO referencial i PRO arbitrari: a (1), en efecte, la inexistència, si més no aparent, d'un *antecedent* responsable de la interpretació del subjecte de l'infinitiu fa difícil d'assimilar la categoria buida a l'*status* tant d'una anàfora com d'un pronominal.

Una possible fórmula per obviar aquest conflicte consisteix a recórrer a la noció d'"argument implícit", proposada, entre altres lingüistes,⁸ per Roeper (1987), de qui manllevem els exemples de (3), així com els seus correlats de (4):

- (3) a. *The ship sank by Bill.
- b. The ship was sunk by Bill.
- (4) a. *The boat sank to collect the insurance.
- b. The boat was sunk to collect the insurance.

En opinió de Roeper, el contrast de (4) només és explicable si es parteix del supòsit que PRO_{arb} és un element subsidiari –com PRO referencial– de la presència d'un antecedent a la matriu. La veu mitjana, tal com es demostra a (3a), no deixa espai estructural per a un agent; per tant, aquest no pot ésser sobreentès ni, conseqüentment, funcionar a (4a) com a controlador del subjecte buit de l'infinitiu. El diferent comportament sintàctic de la passiva –il·lustrat a (3b)– forneix, en canvi, el context adequat per a reconstruir una relació de control, determinada per l'existència d'un agent

(6) Cf. Manzini (1983) i Koster (1984).

(7) Hom podria adduir que en el cas de (1) *el juez* és un SN susceptible de funcionar com a controlador. Tanmateix, aquesta possibilitat queda exclosa per raons lèxiques, que aquí no analitzarem. Sobre aquest punt, cf. Jackendoff (1972), entre altres autors.

(8) Cf. també Epstein (1984) i Delfitto (1990).

que a (4b) romandria “implícit”. De forma similar, el recurs a un benefactiu implícit permetria de donar compte, sobre la base del contrast entre (5)-(6), de la bona i la mala formació de (7) i (8), respectivament:

- (5) a. It is necessary to go.
b. It is wise to go.
c. It is possible to go.
- (6) a. *It is inevitable to go.
b. *It is probable to go.
c. *It is regrettable to go.
- (7) a. It is necessary for you to go.
b. It is wise for you to go.
c. It is possible for you to go.
- (8) a. ?It is inevitable for you to go.
b. ?It is probable for you to go.
c. ?It is regrettable for you to go.

Aquests i altres exemples⁹ porten Roeper a formular el següent principi:

- (9) “All instances of PRO_{arb} are instances of PRO controlled by implicit arguments” (Roeper (1987: 276)).

En virtut de (9), seria, efectivament, plausible d’analitzar (1)-(2) i altres exemples semblants com a casos de PRO_{arb}, supòsit que resultaria confirmat per la gramaticalitat de (10):

- (10) a. El juez les ordena tomar declaración al procesado.
b. Le es difícil cantar la Traviata.

Una consideració ràpida, sense pretensions d’exhaustivitat, del ventall de possibilitats que ofereixen les construccions d’infinitiu sense controlador “obert” fa pensar que (9) és excessivament fort per a donar compte de tots els casos de PRO amb interpretació arbitrària. Vegem, si més no, els exemples de (11):

- (11) a. Querer es poder.
b. Escribir es llorar.
c. Decir las verdades es perder las amistades.

L’interès fonamental que presenten per a la TC aquestes oracions –conseqüència de la impossibilitat de sobreentendre-hi un argument implícit– rau en el fet que presenten

(9) Els exemples de (5)-(8) són de Roeper (1987). Altres casos en aquesta mateixa direcció son discutits a Epstein (1984).

una estructura difícilment reductible a un esquema de control. Aquesta situació és imputable, lògicament, a les característiques de la matriu, integrada per un únic element, la còpula, incapacitada –en virtut del seu *status* de peça lèxica mancada de contingut semàntic, simple suport de les marques de temps i de concordança– per a subcategoritzar un argument que de forma explícita o implícita pugui actuar com a antecedent de PRO.

La manca d'un argument implícit a (11),¹⁰ tot i que fa insostenible, en rigor, defensar una interpretació “controlada” per a qualsevol manifestació de PRO_{arb} en els termes proposats a (9), no és incompatible, però, tal com veurem, amb una solució que apel·li a la noció d'“antecedent”. Seguint una idea avançada originàriament per Lebeaux (1984), proposarem que la singularitat de (11) i altres exemples similars –infiniutius “pseudo-equatius”, a partir d'ara– no deriva tant de la manca d'un antecedent, com de la naturalesa d'aquest antecedent, que és, de fet, un operador nul que lliga PRO en posició de subjecte. D'això, se'n desprèn, com a conseqüència immediata, que l'esmentada categoria buida pot rebre l'índex *arb* mitjançant dos procediments diferents: la coindexació amb un argument implícit, o bé –en el cas marcat– el lligam amb un operador (nul).

Abans de continuar en aquesta direcció, però, repassarem breument algunes de les propietats que contribueixen a atorgar als infinitiutius “pseudo-equatius” llur especificitat estructural.

(10) Aquestes oracions no han estat objecte d'estudi sistemàtic per part dels partidaris de reduir tots els casos de PRO_{arb} a un fenomen de control induït per un argument implícit. Potser l'única excepció és el treball de Delfitto (1990), que en fa una referència molt fugaç i sense aportar, d'altra banda, arguments convincents que justifiquin llur naturalesa controlada.

(11) El fet que exemplifiquem en castellà no significa, òbviament, que el fenomen que estudiem sigui exclusiu d'aquesta llengua. La major part de les afirmacions que farem en aquest treball sobre els infinitiutius pseudo-equatius són, doncs, extensibles al català i també a altres llengües.

2. INFINITIUTS PSEUDO-EQUATIUS vs. ORACIONS ATRIBUTIVES

Retornem als exemples de (11), als quals afegirem els de (12), per tal d'ampliar-ne la relació:¹¹

- (12) a. Viajar en avión es ganar tiempo.
- b. Drogarse es destruirse la salud.
- c. Tener hijos es complicarse la vida.

Tot i que és innegable que les gramàtiques es refereixen a la capacitat per part dels infinitiutius per a funcionar com a subjectes o bé com a atributs (entre altres possibilitats), no és menys cert que són molt escasses –i de vegades inexistents– les referències a les construccions del tipus il·lustrat a (11)-(12), en què coapareixen dos infinitiutius units per un nexa copulatiu. En una primera aproximació, hom podria pensar que ens trobem davant d'estructures atributives no adscriptives, atesa la inexistència d'un adjectiu candidat a actuar com a atribut. Si aquesta inferència és correcta, quedarien encara dues anàlisis per explorar: o bé considerar (11)-(12) com a exemples d'oracions “equatives”,

o bé interpretar-les com a casos d'oracions "equacionals".¹² Tal com veurem tot seguit, hom pot adduir arguments concloents en contra d'ambdues possibilitats.

Pel que fa al primer dels dos supòsits apuntats, existeixen almenys tres indicis que proven que no és aplicable al cas que ens ocupa. En primer lloc, els infinitius postverbals de (11)-(12) no admeten la pronominalització en /lo/, contràriament al que ocorre amb les oracions atributives equatives.¹³ Comparem en aquest sentit (13) amb (14):

- (13) a. El panadero es el alcalde.
- b. El panadero *lo* es.
- (14) a. Querer es poder.
- b. *Querer *lo* es.

En segon lloc, els infinitius pseudo-equatius tenen una distribució fixa a l'oració, és a dir, no són intercanviables entre si, fet que contrasta inequívocament amb el capteniment de les estructures equatives, tal com ha estat freqüentment observat:

- (15) El alcalde es el panadero.
- (16) a. *Poder es querer.
- b. *Destruirse la salud es drogarse.
- c. *Complicarse la vida es tener hijos.

Finalment, a (11)-(12) el verb *ser* no pot ésser expandit—contràriament al que fóra esperable si ens enfrontéssim amb autèntiques estructures equatives—per altres peces lèxiques de valor igualment copulatiu:

- (17) El alcalde *parece* el panadero.
- (18) a. *Querer *parece* poder.
- b. *Destruirse la salud *parece* drogarse.

La segona via d'anàlisi que abans hem suggerit, ço és, tractar els infinitius pseudo-equatius com a oracions atributives equacionals (o clivellades), podria semblar d'antuvi plausible, ja que ens trobem davant d'estructures bipartides unides mitjançant un nexa copulatiu—necessàriament *ser*—que sembla actuar com a mer enllaç "atemporal" entre els dos infinitius. Tot i així, aquest supòsit resulta insostenible un cop sotmeses les dades a una contrastació empírica adequada. La primera evidència en aquest sentit la tenim en el fet que (11)-(12) no s'ajusten a un esquema equacional canònic, del tipus il·lustrat a (20):

- (19) Juan bebe cerveza.

(12) Adopto aquí la nomenclatura emprada per Gutiérrez (1986).

(13) En realitat, el problema de la pronominalització és bastant més complex, ja que resta oberta la possibilitat de considerar (13a) com a una seqüència ambigua entre una interpretació "adscriptiva" i una de pròpiament "equativa". De fet, alternances com ara (i) i (ii)—entre altres evidències—subministren una confirmació interessant en aquest sentit (cf. Hernanz & Brucart (1987: cap. 6)):

- (i) a. El panadero es *ése* (el alcalde).
- b. El panadero es *eso* (el alcalde).
- (ii) a. ¿*Quién* es el panadero?
- El alcalde.
- b. ¿*Qué* es el panadero?
- El alcalde.

A partir d'aquí, es podria adduir que (13b) es correspon amb la versió adscriptiva i no equativa de (13a). La qüestió no és del tot clara, sobretot si tenim en compte la relativa poca fiabilitat de la pronominalització com a criteri funcional. Deixem la discussió aquí, ja que no és crucial per al nostre treball.

- (20) a. *El que bebe cerveza es Juan.*
b. *Lo que Juan bebe es cerveza.*

Tal com es palesa a (20), el procés d'escissió comporta la presència d'un pronom (o adverb) relatiu, el qual no emergeix en cap dels exemples de (11)-(12). D'altra banda, totes les oracions equacionals disposen d'un correlat no clivellat –que, pel que fa a (20), seria (19)–, inexistent en el cas dels infinitius pseudo-equatius.

Finalment, tenint en compte que la funció bàsica del fenomen de l'escissió és centrar l'atenció sobre algun element, caldria suposar que aquesta mateixa situació hauria d'ésser extensible a (11)-(12). Tanmateix, hi ha proves significatives, deixant de banda les pròpiament melòdiques, que els esmentats exemples no es corresponen amb estructures d'emfasització. Si aquest fos el cas, seria esperable que els infinitius objecte d'estudi, semblantment al que s'esdevé amb les oracions equacionals, no poguessin encetar discurs, predicció que no es compleix. En segon lloc, una estructura clivellada admet ésser allargada mitjançant un segment que es contraposi a l'element focalitzat (representat en majúscules), tal com veiem a (21):

- (21) a. *El que bebe cerveza es JUAN (y no Pedro) (*y no vino).*
b. *Lo que Juan bebe es CERVEZA (y no vino) (*y no Pedro).*

Les oracions de (22) demostren, però, que aquesta possibilitat queda exclosa a (11)-(12):

- (22) a. *Drogarse es DESTRUIRSE LA SALUD (??y no olvidar las penas).*
b. *Tener hijos es COMPLICARSE LA VIDA (??y no asegurarse un báculo para la vejez).*

Finalment, en el cas que els infinitius pseudo-equatius fossin estructures d'emfasització, s'hauria d'admetre, donada la gramaticalitat de (23), que en el si d'una mateixa oració poden coaparèixer dos elements focalitzats, supòsit clarament aberrant:

- (23) a. *Es DROGARSE lo que es destruirse la salud.*
b. *Es TENER HIJOS lo que es complicarse la vida.*

En síntesi, la discussió portada a terme fins aquí ens permet de concloure que els infinitius pseudo-equatius no són reductibles a cap de les variants que presenten els esquemes d'atribució. En la secció següent proposarem una anàlisi substancialment diferent per a aquestes construccions.

3. LA INTERPRETACIÓ CONDICIONAL DELS INFINITIUS PSEUDO-EQUATIUS

Tal com hem vist en el paràgraf anterior, la presència de la còpula no és una garantia suficient per a assegurar a les oracions en què apareix un *status* pròpiament atributiu. Aquesta paradoxa té una solució gairabé trivial si ens fixem en el valor semàntic de *ser* a (11)-(12). Contràriament a les aparences, el verb no actua en aquests casos com a un mer enllaç mancat de contingut lèxic. Aquest fet no va passar inadvertit a Jespersen, el qual, a partir d'exemples com ara (24), descarta la idea que la còpula expressi identitat:

- (24) a. La voir c'est l'aimer.
b. Voir c'est croire.

En opinió del lingüista danès, "[...] Ce n'est là qu'une apparence. Il est parfaitement impossible d'intervertir les termes à loisir, et la signification logique de tels énoncés n'est autre que 'Voir entraîne immédiatement, produit, soit l'amour soit la foi'. Des expressions comme 'Poser cette question, c'est y répondre n'ont pas d'autre sens'" (cf. Jespersen (1924: 209)).

Si, en la línia avançada per Jespersen, la còpula encobreix a (11)-(12) una relació d'implicació lògica, el fet que sigui substituïble pels verbs subratllats a (25) i no per verbs pròpiament copulatius –tal com hem vist a (18)–, més que un fenomen insòlit, esdevé una situació perfectament previsible:

- (25) a. Querer *implica* poder.
b. Drogarse *supone* destruirse la salud.
c. Viajar en avión *significa* ganar tiempo.

A partir d'aquí, sembla plausible de suposar que *ser* funciona en els infinitius pseudo-equatius com a un contrapunt semànticament debilitat dels anomenats verbs bioracionals: *implicar*, *significar*, *suponer*, *entrañar*, etc. Aquests verbs representen una de les múltiples estratègies –en aquest cas, de caràcter lèxic– per plasmar una implicació del tipus "*si ... aleshores*". Que això és així ho demostra la possibilitat de parafrasejar (11)-(12) de la forma indicada a (26)-(27):¹⁴

- (26) a. Si se viaja en avión, se pierde menos tiempo.
b. Siempre que se viaja en avión se pierde menos tiempo.
c. Cuando se viaja en avión, se pierde menos tiempo.
d. Todo el que viaja en avión pierde menos tiempo.
etc.

(14) L'existència d'algun tipus de connexió entre els infinitius pseudo-equatius i les condicionals és apuntada de forma incidental –sense explorar-ne les conseqüències– per Stockwell, Schachter & Partee (1973: 597): "There is some reason to believe that sentences like 'to know her is to love her' are derived from conditional sentences".

- (27) a. Si uno se droga, se destruye la salud.
 b. Siempre que uno se droga, se destruye la salud.
 c. Cuando uno se droga, se destruye la salud.
 d. Todo el que se droga se destruye la salud.
 etc.

La impossibilitat d'invertir l'ordre dels infinitius pseudo-equatius rep una explicació satisfactòria a partir d'aquests exemples; en altres termes, la mala formació de (16) és la conseqüència d'una distorsió lògico-semàntica comparable punt per punt a la que s'il·lustra a (28):

- (28) a. ??Si uno se destruye la salud, se droga.
 b. ??Si uno se complica la vida, tiene hijos.

El que acabem de veure constitueix una evidència significativa per a pensar que l'espai estructural ocupat per l'infinitiu preverbal a (11)-(12) no es correspon veritablement amb la posició sintàctica d'un subjecte. Ara bé, si aquesta suposició és correcta, quina anàlisi cal atorgar a les mencionades construccions? El que aquí volem proposar és que l'aparent "subjecte" dels infinitius pseudo-equatius és en realitat una "pròtasi". Hom podria objectar en contra d'aquesta hipòtesi que el valor condicional de les esmentades construccions no és un problema sintàctic, sinó d'interpretació semàntica, i que, conseqüentment, ha d'ésser resolt en el nivell de la Forma Lògica.

Abans de prendre partit davant de l'alternativa que acabem d'esbossar, caldria saber, però, què cal entendre per oració "condicional". Molt possiblement, com s'esdevé amb moltes altres estructures gramaticals, el mencionat terme és una còmoda "etiqueta" –amb més valor descriptiu que pròpiament explicatiu– desglossable en un conjunt de propietats, en si mateixes simples i generals, susceptibles d'ésser compartides per d'altres construccions que d'entrada no hi mantenen una relació directa. Enfocada la qüestió així, podríem reformular la nostra proposta dient que les oracions condicionals i els infinitius pseudo-equatius tenen propietats subjacents comunes formulables en termes *sintàctics*.

Malgrat que per raons òbvies ara no és el moment d'encetar una discussió en profunditat entorn de la naturalesa de les condicionals, sembla que existeix un acord bastant generalitzat per assignar-les un *status* de "tòpics" o "temes" (cf. Haiman (1978), (1986), Ford & Thompson (1986), etc.).¹⁵ Si aquesta suposició és encertada, resultaria fonamental per a la nostra anàlisi disposar d'alguna prova empírica que mostrés que la posició preverbal dels exemples de (11)-(12) coincideix amb la d'un "tema" (o "tòpic") i no amb la d'un subjecte. En aquest punt, el capteniment dels infinitius pseudo-equatius del francès ens forneix alguns elements de judici crucials. Així, en aquesta llengua, tal com palesen els exemples de (29), la còpula va precedida

(15) D'acord amb Haiman, en efecte, "Conditionals, like topics, are givens which constitute the frame of reference with respect to which the main clause is either true (if a proposition), or felicitous (if not)" (cf. Haiman (1978: 565)).
 (16) Agraïxo a I. Bosque que em fes parar atenció sobre aquest fenomen.

de *ce*.¹⁶ La funció del demostratiu, com observa Brunot (1926: 234) –de qui manllevem els exemples de (29)– consisteix a “rappeler” l’infinitiu que el precedeix:

- (29) a. Te demander du sang, *c’est* exposer le tien.
b. Obéir, *c’était* vivre.

Aquesta situació presenta paral·lelismes evidents amb les oracions de (30), en les quals l’expletiu actua com a subjecte “anticipat”, completat per un segon element –el subjecte “real”:

- (30) a. Il convient de partir.
b. Il faut du courage.¹⁷

A més de la presència del pronom *ce*, el francès ens subministra indicis addicionals que avalen el caràcter tematitzat de l’infinitiu preverbal. El primer, de caràcter melòdic, el tenim en l’existència d’una pausa prèvia a la còpula, plasmada gràficament a través d’una coma tant a (29) com a (31) –manllevats de Grévisse (1969: 692):

- (31) a. Vivre, *c’est* agir.
b. Vouloir, *c’est* pouvoir.

El segon, igualment significatiu, ens el proporciona el fet que l’infinitiu en posició preverbal apareix freqüentment precedit en aquestes construccions per la preposició *de* –peculiaritat observada per Brunot (1926: 234), que la il·lustra mitjançant (32), entre d’altres exemples:

- (32) *D’être si près empêche de se bien voir.*

Tal com suggereixen les gramàtiques franceses, el factor que determina la presència de l’esmentada preposició no és la funció sintàctica de l’infinitiu –que pot ésser o no el subjecte de l’oració–, sinó l’ordre de la forma no personal dins de l’oració, que ha de coincidir amb la posició inicial, és a dir, amb la posició “temàtica” per excel·lència.¹⁸

Fins aquí, hem argumentat a favor d’assignar als infinitius pseudo–equatius una representació que d’alguna manera es vinculi amb la de les oracions condicionals. Tot i així, ja hem indicat que l’etiqueta “condicional” abasta un conjunt de situacions poc homogènia tant des del punt de vista sintàctic com semàntic. A fi de seguir aprofundint en la naturalesa de les seqüències objecte del nostre estudi, farem referència a continuació a un fenomen –llur temporalitat defectiva– que ens proporciona una clau fonamental en aquesta direcció. Tal com es palesa a (33), el marge de variabilitat temporal (i/o aspectual) de la còpula a (11)–(12) està sotmès, en efecte, a fortes restriccions:

(17) Grévisse afirma el següent pel que fa a aquesta mena d’oracions: “L’infinitif séquence de certains verbes impersonnels est traditionnellement regardé comme ‘sujet réel’; mais on peut estimer qu’il précise, complète le sujet *il* ou *ce* de ces verbes impersonnels” (cf. Grévisse (1969: 692)).

(18) D’acord amb Grévisse (1969: 933), *de* pot emprar-se: “Devant l’infinitif placé en tête de la phrase, soit comme sujet, soit comme objet, –ou, d’une façon plus générale, comme annonce de ce qui va suivre,– avec ou sans reprise de l’infinitif par un pronom neutre (*ce, cela, ça, en, y...*)”.

Així, doncs, els exemples de (i), adduïts pel citat autor, constitueixen un contrapunt interessant del que s’esdevé a (32):

- (i) a. “De savoir quelles sont leurs limites (...), ce n’est pas une chose facile”.
b. “De trop s’arrêter aux petites choses, cela gâte tout”.
c. “Je sais quel est leur prix [de ces biens]: mais de les accepter, je ne puis”.

(19) En rigor, malgrat que en la majoria dels exemples usats en aquest treball hi apareix el present d'indicatiu, el capteniment temporal dels infinitius pseudo-equatius no està pròpiament restringit a aquesta forma del paradigma verbal. Tal com podem veure a (i), en efecte, en un context adequat, de caràcter genèric, seqüències com ara (33d) esdevenen perfectament gramaticals:

- (i) *En el siglo XXI, tener hijos será complicarse la vida.*

El que "salva" (i) és, òbviament, el sintagma subratllat, que, en la mesura que obra la referència temporal, la fa compatible amb l'expressió d'un fet independent de les coordenades deíctiques en què s'insereix l'acte de l'enunciació.

(20) Notem que el que seria esperable si ens trobéssim davant d'una condicional amb una "consecutio" canònica seria una correlació temporal *present... futur*:

- (i) Si hace sol, iremos a la playa.

(21) Sobre les oracions temporals "atemporals", cf. Carlson (1979).

(22) Val a dir que aquesta darrera afirmació no sembla aplicar-se a (2) –que renumerem com a (ia)–, la qual admet sense dificultats la paràfrasi de (ib):

- (i) a. Es difícil cantar la Traviata.
b. *Siempre* es difícil cantar la Traviata.

Aquest fet no constitueix, en contra de les aparences, una prova conclouent per a negar l'especificitat que, en el nivell temporal / aspectual, estem atorgant als infinitius pseudo-equatius enfront de la resta d'infinitius no controlats. Dit en uns altres termes, la interpretació genèrica que sura a (ia) no

- (33) a. ??Querer *fue* poder.
b. ??Viajar en avión *ha sido* ganar tiempo.
c. ??Drogarse *fue* destruirse la salud.
d. ??Tener hijos *será* complicarse la vida.

Deixant de banda l'anàlisi dels factors que poden contribuir a millorar (o empitjorar) les oracions de (33),¹⁹ el que ha de ser considerat com a veritablement rellevant pel que fa a l'ús del present a (11)-(12) és el seu valor "atemporal" o "etern", deslligat de l'"hic et nunc" que emmarquen qualsevol enunciat. El caràcter general de la informació subministrada pels infinitius pseudo-equatius rep una confirmació inequívoca en el fet que la presència d'expressions temporals com ara *siempre*, *habitualmente*, etc. no altera en absolut llur interpretació semàntica, segons que s'observa a (34):

- (34) a. Querer *siempre* es poder.
b. Viajar en avión es *siempre* ganar tiempo.
c. *Habitualmente*, drogarse es destruirse la salud.
d. *Habitualmente*, tener hijos es complicarse la vida.

La temporalitat "plana" característica dels infinitius pseudo-equatius queda també palesa en els exemples de (26)-(27) adduïts més amunt: així, a més de la correlació de temps *present ... present*,²⁰ de les paràfrasis condicionals de (26a) i (27a), hi veiem emergir nexes com ara *siempre que, cuando* (atemporal)²¹ o el quantificador *todo*.

Aquest ventall de peculiaritats que afecta el temps / aspecte dels infinitius pseudo-equatius en cap cas no pot ésser estès als restants infinitius no controlats. Això es demostra, en primer lloc, pel que fa als exemples de (1)-(2) i similars, en la lliure selecció de temps que els caracteritza, reflectida a (35)-(36):

- (35) a. El juez *ordenó* tomar declaración al procesado.
b. El juez *ha ordenado* tomar declaración al procesado.
(36) a. *Fue* imposible llegar a un acuerdo.
b. *Ha sido* una tarea ardua convencer a Juan.
c. No *será* agradable comunicarle la noticia.

Notem, igualment, que a (1) –renumerada com a (37a)– hom no pot sobreentendre-hi l'adverbi subratllat a (37b), o un altre de semblant:²²

- (37) a. El juez ordena tomar declaración al procesado.
b. #El juez *siempre* ordena tomar declaración al procesado.

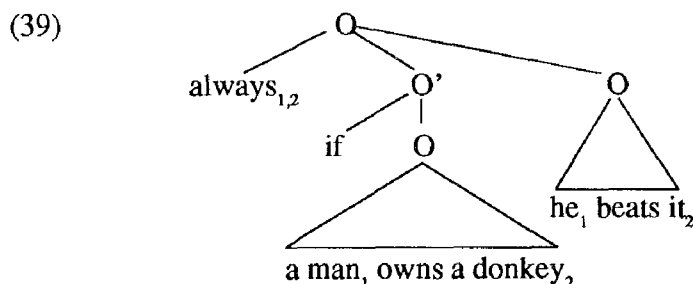
En síntesi, la discussió precedent ens ha permès d'incidir en algunes particularitats dels infinitius pseudo-equatius que d'antuvi no resulten evidents en si mateixes, ço és,

el seu valor pròxim a les condicionals i la seva temporalitat defectiva. Aquestes dues facetes, ensems amb llur IA inequívocament “universal” –cf. (26d) i (27d)–, constitueixen una base empírica raonable per a suposar que les esmentades construccions tipifiquen una situació equiparable, en els seus aspectes substancials, al fenomen conegut com a “donkey sentences”. Considerem la següent oració:

(38) If a man owns a donkey, he (*always*) beats it.

Tal com ha estat freqüentment assenyalat, el problema nuclear plantejat per les “donkey sentences” rau en el valor pròxim a la quantificació universal que presenten els sintagmes nominals indefinits que hi apareixen. D’acord amb Heim (1982: cap. 2), l’esquema del tipus “*si... aleshores*” que s’hi materialitza té una funció semàntica uniforme, consistent a restringir un operador, el qual pot estar mancat d’entitat fonètica, o bé realitzar-se lèxicament en forma d’adverbi de quantificació. Ambdues possibilitats s’il·lustren a (38), segons que es prescindeixi o no de l’element entre parèntesis (cf. Heim (1982: 183)).

Tant en un supòsit com en l’altre, hom podria postular –argumenta Heim (1982: 170 i ss.)– que el citat operador, dotat de força universal, “atrau” els índexs dels SNs indefinits del seu entorn, de forma que aquests hi romanen lligats i adquireixen igualment valor universal. Gràficament:²³

La interpretació “universal” que adopten els sintagmes *a man*, *a donkey* (i els seus respectius correlats pronominals a la principal) no seria, doncs, atribuïble –en opinió de Heim– a llur naturalesa de SNs quantificats, sinó que tindria el seu origen en una causa externa, la relació de lligam amb un operador temporal²⁴ –materialitzat a (39) com a *always*.

Tornant als infinitius pseudo-equatius, sembla que s’hi aprecien indicis prou clars que ens trobem davant de configuracions dotades d’una arquitectura semblant a la de les “donkey sentences”. Es tracta, en efecte, d’oracions en què és possible aïllar un operador, amb realització fonètica –com a (34)– o sense, el sintagma que el restringeix –format per l’infinitiu preverbal– i, finalment, l’abast (“scope”) del citat operador, és a dir, l’infinitiu postverbal.

deriva, tal com veurem que succeix amb els infinitius de (11)–(12), de la seva pròpia arquitectura oracional, sinó d’una àmplia i complexa sèrie de factors –que podríem anomenar “deslloradors de la genericitat”–, els quals reben una justificació independent.

En el cas de (ia), a més dels condicionaments d’ordre temporal, s’hi interfereixen altres aspectes, com ara l’estructura argumental de la matriu, formada per un adjectiu –*diffícil*–, la valència imperfectiva del qual (cf. Hernanz (1988)) afavoreix una interpretació genèrica. Un tercer factor decisiu en relació amb la genericitat són els determinants. Notem, en efecte, que (ii), contràriament al que s’esdevé a (37a), sí que admeten parafrasis com les de (iii):

- (ii) a. Un general ordena construir puentes.
- b. Los médicos prohíben beber en exceso.
- (iii) a. Un general *siempre* ordena construir puentes.
- b. Los médicos *siempre* prohíben beber en exceso.

La consideració detallada de tots aquests fets excedeix, en qualsevol cas, el marc del nostre estudi. (23) Simplifiquem, per raons òbvies, l’anàlisi de l’esmentada lingüista. Per a un estudi més detallat del problema, cf. Heim (1982).

(24) Parlar d’un operador temporal representa, en rigor, una simplificació del problema. De fet, tal com observa Heim (1982), la interpretació universal dels SNs indefinits en el si de les “donkey sentences” no és subsidiària de la presència *material* d’un adverbi temporal. Això porta la citada autora a postular en determinats casos un quantificador universal, tot i que invisible: un operador

modal no realitzat de "necessitat", una mena d'"always" invisible. Per a una discussió més detallada sobre aquest punt, cf. Heim (1982: 168 i ss.).

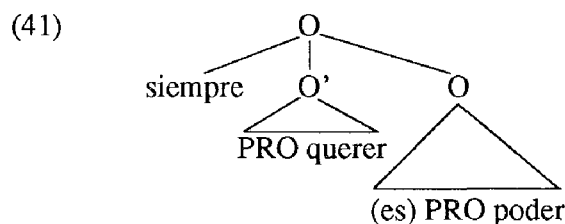
(25) La proposta d'assignar a PRO_{sub} un *status* d'element lligat a una posició A', ocupada per un operador no realitzat, ha estat defensada originàriament per Lebeaux (1984), que la fa extensiva a tots els casos de PRO controlat a "llarga distància". Això es desprèn, lògicament, del supòsit compartit per l'autora d'aquest treball—que PRO no és un element híbrid—anafòric i pronominal alhora—, sinó una categoria bàsicament dependent, ço és, anafòrica. Una altra qüestió menys clara—sobre la qual no ens podem pronunciar aquí—és si per tal de donar compte d'aquesta naturalesa anafòrica cal recórrer, en tots els casos en què PRO està mancat d'un antecedent local, a un operador abstracte—problema la solució del qual passa necessàriament per un estudi aprofundit de la noció d'argument "implícit". Tornant a l'eix central de la nostra discussió, tal com hem vist i veurem encara, els infinitius pseudo-equatius tenen un capteniment sintàctic i semàntic propi que els diferencia ben clarament d'altres construccions amb PRO_{sub} (i PRO controlat a "llarga distància"). Són precisament aquestes peculiaritats les que s'adiuen—d'acord amb la nostra hipòtesi—amb una anàlisi com la que Heim (1982) postula per als SNs indefinits. Dit en uns altres termes, resultaria del tot indefensable atorgar a les oracions del tipus il·lustrat a (1), entre altres exemples, una representació subjacent amb una arquitectura "donkey".

(26) Un dels problemes que presenta (41) rau en l'*status* de la

Enfocada la qüestió en aquests termes, el fet que la categoria buida PRO corresponent a la posició sintàctica [SN,O] dels infinitius de (11)-(12) rebi—tal com s'ha suggerit anteriorment—una IA "universal" i no pas "existencial" adquireix tot el seu sentit. Observem, en aquest punt, que, diferentment del que s'esdevé a (1), (35), etc.—oracions per a les quals és perfectament plausible de postular una IA "existencial"—, els infinitius pseudo-equatius comporten necessàriament una IA "universal". Això fa que (11a) i la resta d'exemples de (11)-(12) siguin parafrasejables mitjançant (40a) i excloquin, en canvi, (40b):

- (40) a. $\forall x, x$ una persona, si x quiere, x puede.
b. $\# \exists x, x$ una persona, tal que, si x quiere, x puede.

Les causes d'aquest fenomen cal buscar-les—tal com ha observat Lebeaux (1984)²⁵—en la relació de lligam que s'estableix entre l'operador subjacent a la representació de (11)-(12) i PRO, que quedaria "contagiat", per dir-ho d'alguna forma, amb la força universal de l'esmentat operador. L'anàlisi que estem proposant permet de captar un paral·lelisme interessant: el valor "universal" que adopta PRO en els infinitius pseudo-equatius i, conseqüentment, llur valor genèric disposa d'un correlat significatiu en el capteniment dels SNs indefinits provistos d'una valència universal. En el nivell de la FL tindriem, doncs, una representació (aproximada)²⁶ com la de (41) per a (11a):

Tal com es fa palès a (41), l'infinitiu preverbal no ocupa la posició sintàctica [SN,O] que en principi pertoca a una subordinada de subjecte, sinó l'espai que a (39) correspon a la pròtasi "if a man owns a donkey". D'aquesta manera s'explicaria la contradicció que suposa, per a una estructura aparentment adequada a un esquema atributiu, el fet que ni l'infinitiu preverbal ni l'infinitiu postverbal s'ajustin al comportament esperable per a un subjecte i un atribut, respectivament (cf. #2). D'altra banda, la nostra afirmació anterior, segons la qual les oracions condicionals i els infinitius pseudo-equatius tenen propietats comunes, rep ara una formulació natural i simple: en ambdós casos es tractaria d'estructures bipartides constituïdes per un segment en posició prominent, la funció del qual consisteix a restringir un operador.

4. ALGUNES RESTRICCIONS INESPERADES

L'anàlisi que estem defensant per als infinitius pseudo-equatius postula l'existència, segons que hem vist, d'un operador en virtut del qual hom pot derivar les principals peculiaritats que afecten aquestes construccions –restriccions temporals, valor condicional i IA “universal” per a PRO en posició de subjecte. Una predicció que es desprèn de la nostra hipòtesi és que, donada llur estructura quantificada, aquestes oracions hauran d'ésser sensibles a qualsevol possible distorsió que afecti les relacions entre els operadors i les variables que lliguen. A continuació, presentarem de forma molt esquemàtica dues restriccions, a primera vista sorprenents, que afecten el comportament dels infinitius de (11)-(12), i demostrarem que, tot i que semblen anomalies difícilment integrables dins del nostre marc explicatiu, poden ésser reduïdes a sengles casos de violació del principi que prohibeix la quantificació vàcua, que reproduïm tot seguit:

(42) *Prohibition against vacuous quantification*

“For every quantifier Q, there must be a variable x such that Q binds an occurrence of x in both its restrictive clause and its nuclear scope” (cf. Kratzer (1988: 8)).

Considerem, en primer lloc, les oracions de (43)-(45):

- (43) a. Gritar *un profesor* en clase es exponerse al ridículo.
b. *Gritar *este profesor* en clase es exponerse al ridículo.
- (44) a. Trabajar *una mujer* es duplicar su jornada laboral.
b. *Trabajar *María* es duplicar su jornada laboral.
- (45) a. Emplearse *un joven* en Iberia es asegurarse un buen futuro.
b. *Emplearse *mi primo* en Iberia es asegurarse un buen futuro.

Per bé que aquests exemples podrien ésser titllats de relativament marginals com a conseqüència de l'aparició d'un SN no nul en funció de subjecte de l'infinitiu, és indubtable que dins de cada parella s'hi aprecia un contrast clar de gramaticalitat entre (a) i (b). Les raons d'aquest fenomen cal cercar-les en la naturalesa dels SNs subratllats. A les oracions de (a), es tracta de SNs indefinits: per tant, semblantment al que succeeix a les “donkey sentences”, actuen com a variables que l'operador (abstracte) subjacent lligarà. A (b), en canvi, les característiques del SN subratllat impedeixen que es configuri una variable dins de l'oració que restringeix l'operador; en conseqüència, dins d'aquest domini estructural l'operador no podrà lligar cap variable, raó per la qual la representació resultant esdevindrà inevitablement mal formada en virtut del principi (42) citat més amunt.

còpula. Tenint en compte el seu caràcter d'element semànticament buit, mer suport de les marques de temps i de concordança, hom podria assumir –com de fet ha estat suggerit freqüentment per diferents autors– que la seva inserció es produeix en un nivell molt extern de la derivació. En les oracions objecte del nostre estudi, la còpula no seria més que un contrapunt lèxicament “feble” de la noció de *necessitat* expressada a través de la construcció *si... aleshores*. En conseqüència, la seva presència a la FL seria prescindible, en la mesura que pot recuperar-se a partir de la pròpia arquitectura de (41). Una evidència a favor d'aquest supòsit la tenim en el fet assenyalat anteriorment –cf. exs. de (18) i (25)– que, contràriament al que seria esperable si ens trobéssim davant de veritables oracions atributives, *ser* no és substituïble, en el cas dels infinitius pseudo-equatius, pels seus correlats lèxics habituals (*parecer*, *resultar*, etc.), sinó únicament per verbs que expressen implicacions del mateix tipus que les condicionals (*impli-car*, *suponer*, *entrañar*, etc.).

És interessant observar en aquest punt que la situació il·lustrada a (43)-(45) té un contrapunt significatiu –i, d'altra banda, previsible– en el contrast de (46), adduït per Kratzer (1988: 19):

- (46) a. When *a farmer* has a donkey, he beats it.
- b. *When *Pedro* has a donkey, he beats it.

Observem, en segon lloc, els exemples de (47)-(49):

- (47) a. Vestir de ese modo es llamar la atención.
- b. *Ser guapa es llamar la atención.
- (48) a. Escribir una novela no es ganar el Nobel.
- b. *Ser gallego no es ganar el Nobel.
- (49) a. Tener un buen coche es impresionar a los amigos.
- b. *Tener mucho carácter es impresionar a los amigos.

El contrast de gramaticalitat que s'observa entre (a) i (b) ha de ser imputat, lògicament, a la seqüència que precedeix la còpula, ja que l'infinitiu en posició postverbal és idèntic en ambdós casos. El que volem proposar, més concretament, és que el factor responsable del citat contrast és la diferent naturalesa semàntica del predicat preverbal. Per tal de fonamentar aquesta hipòtesi, partirem de la distinció –formulada per Kratzer (1988)– entre dues menes de predicats: “stage-level predicates” i “individual-level predicates”. Els primers expressen propietats transitòries, mentre que els segons refereixen a propietats individuals, independents del temps i de l'espai. Que l'esmentada distinció no és un fet idiosincràtic, únicament rellevant a escala lèxica, ho demostra el fet que resulta operativa en un nombre no gens menyspreable de fenòmens gramaticals. A tall d'exemple, considerem les construccions absolutes de (50), manllevades de Kratzer (1988: 1):²⁷

- (50) a. Standing on a chair, John can touch the ceiling.
- b. Having unusually long arms, John can touch the ceiling.

“Standing on a chair” és un predicat típicament “stage-level”, mentre que “having unusually long arms” indica propietats individuals. Significativament, aquesta diferència incideix de forma crucial en la interpretació de (50): tal com observa Kratzer (1988: 1–2), (50a) pot significar “if John stands on a chair, he can touch the ceiling”; (50b), però, no admet una paràfrasi com ara “if John has unusually long arms, he can touch the ceiling”. A partir d'aquest i d'altres fets, l'autora alemanya argumenta que ambdós tipus de predicats difereixen quant a llur estructura argumental: els predicats “stage-level” inclourien dins la seva xarxa temàtica una posició extra, reservada per a un “event” <e>; els predicats “individual-level”, en canvi, estarien mancats d'aquest argument addicional.

(27) Aquests exemples procedeixen, en realitat, de Stump (1985), citat per Kratzer (1988). Per a un estudi preliminar de fenòmens semblants en castellà, cf. Hernanz (1990b).

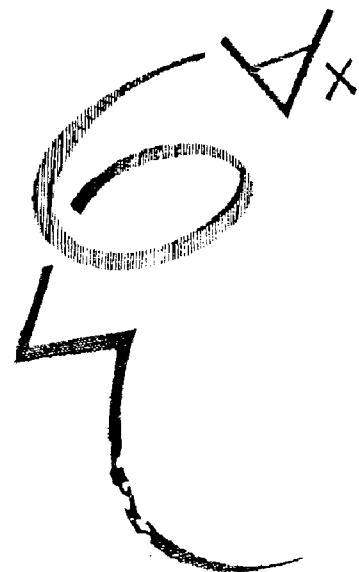
Tornem ara als exemples de (47)-(49). Sembla clar que “ser guapa”, “ser gallego”, “tener mucho carácter”, etc. es corresponen amb “propiedats individuals” que un individu posseeix al marge del temps i de l’espai. “Vestir de ese modo”, “escribir una novela” o “tener un buen coche” són, en canvi, “estats” més o menys transitoris que poden circumscriure’s dins d’unes coordenades espacials i temporals concretes. Per tant, només en aquest segon cas podrem parlar d’una posició argumental addicional, <e>, que en el nivell de la FL es configurarà com a una variable (cf. Kratzer (1988: 5)).

Si aquesta forma d’enfocar el problema és encertada, la sorprenent a primera vista agramaticalitat de (b) en els exemples de (47)-(49) pot ésser resolta apel·lant a la mateixa causa esgrimida per a donar compte de la mala formació de (b) a (43)-(45), és a dir, com un cas de violació del principi que prohibeix la quantificació vàcua. En la versió (a) dels esmentats exemples, en efecte, l’operador abstracte subjacent lliga una variable tant a l’oració restrictiva –representada per l’infinitiu preverbal– com a l’oració que constitueix el seu abast nuclear –formada per l’infinitiu postverbal–, raó per la qual no es produeix cap mena de conflicte. Aquesta variable la subministraria la pròpia naturalesa semàntica dels predicats “vestir de ese modo” / “llamar la atención”, “escribir una novela” / “ganar el Nobel” etc., els quals, en virtut del seu caràcter “estatiu”, subcategoritzen cadascun d’ells un “event”. En la versió (b), la situació és diferent. Pel que fa a l’infinitiu postverbal, res no canvia: la posició <e> aportada per la xarxa temàtica dels predicats “llamar la atención”, etc. quedaria lligada per l’operador subjacent, tal com s’esdevé a (a). L’origen del conflicte rau, òbviament, en l’infinitiu preverbal, que comporta una predicació –“ser guapa”, “ser gallego”, etc.– clarament adscribible dins del grup de les propietats “individual-level”. Això dóna lloc a una asimetria: en el conseqüent sura una variable que no reapareix a l’antecedent. Per tant, l’operador abstracte lliga una variable, la posició <e>, només en el domini estructural que correspon al seu abast nuclear (l’infinitiu postverbal), però no a l’oració restrictiva (l’infinitiu preverbal). D’això se’n deriva inevitablement la agramaticalitat de la seqüència resultant, que seria barrada a través del principi (42), que impedeix la quantificació vàcua.

També en aquest cas podem constatar –a partir de la consideració dels exemples de (51), manllevats de Kratzer (1988: 6)– l’existència d’una situació paral·lela, “mutatis mutandis”, a la de (47)-(49)b:

- (51) a. *When Mary speaks French, she knows it well.
b. *When Mary knows French, she speaks it well.

La diferent naturalesa argumental dels verbs *to speak* i *to know* –“stage-level” i “individual-level”, respectivament– fa que ambdues seqüències resultin excloses en virtut de la prohibició estipulada a (42): a (51a), la variable manca al conseqüent, mentre que a (51b) és l’antecedent el que n’està desprovist.

(28) Una aparent dificultat per la nostra anàlisi deriva del fet que l'operador abstracte lligaria simultàniament, en el cas de (47)-(49)a, tant el subjecte PRO com la posició <e> legitimada per l'estructura del predicat. Tanmateix, com ha estat observat per Lewis (1975), Heim (1982), etc., aquesta relació de lligam "múltiple" no entra en conflicte amb el Principi de Bijectió, per tal com l'esmentat operador és de naturalesa "no selectiva", ço és, capaç de lligar més d'una variable al mateix temps. Una situació semblant es reflecteix al diagrama de (39).

(29) Noteu, en efecte, que seria absurd atorgar a (1) una interpretació com ara (i):

- (i) $\forall x$, x una persona, el juez ordena a x que tome declaració al procesado.

D'altra banda, la possibilitat d'assignar a PRO_{arb} una interpretació existencial està condicionada, tal com s'esdevé amb altres elements amb IA, per factors d'ordre temporal; més concretament, resulta afavorida per una referència temporal específica. Aquest fet ha estat observat per Cinque (1988: 552-3), de qui manllevem el següent exemple:

- (ii) Avergli risposto sgarbatamente (mi pare fosse stato Carlo) ebbel l'effetto di una provocazione.

(30) El requisit de la "referència conjunta" és un problema complex que aquí només considerem de forma superficial. De fet, tret dels infinitius pseudo-equatius, els quals, crucialment, se sotmeten a aquesta restricció de forma sistemàtica, en altres construccions de PRO_{arb} la selecció d'una interpretació correferent o no per a dos o més PROs coocorrents sembla estar condicionada per factors de

Notem, finalment, que de l'explicació que acabem de proposar per (47)-(49) se'n deriva un corol·lari interessant, i és que hom pot obtenir estructures pseudo-equatius ben formades eliminant la asimetria de (47)-(49)b en la direcció oposada a la que tenim a (47)-(49)a, és a dir, substituint en els exemples mal formats els predicats "stage-level" en posició postverbal per predicats "individual-level". Així, obtindríem oracions com (52), que constitueixen la imatge de mirall de (47)-(49)a:

- (52) a. Ser gitano es ser nómada.
- b. Ser francés es tener buen gusto.

A (52), el caràcter estatiu d'ambdós predicats, el preverbal i el postverbal, impedeix de legitimar un argument <e>; en conseqüència, l'arquitectura quantificada de l'oració no en resulta perturbada: l'operador subjacent lliga una única variable x —la categoria buida PRO—, la qual, tal com exigeix el principi de (42), emergeix tant a l'antecedent com al conseqüent de la representació bàsica de (52).²⁸

En síntesi, tal com hem vist en aquest paràgraf, el capteniment dels infinitius pseudo-equatius està sotmès a restriccions difícilment explicables en el marc d'una solució "convencional" per a aquesta mena d'oracions. Una anàlisi basada en la quantificació, en canvi, ens permet de reinterpretar-les en termes de violacions d'un principi de caràcter general, que disposa de justificació independentment, la prohibició en contra de la quantificació vàcua.

5. CONCLUSIONS: LA INTERPRETACIÓ UNIVERSAL DE L'ÍNDIX ARB

Els infinitius pseudo-equatius —tal com ha quedat palès en les pàgines precedents— presenten un capteniment sintàctic i semàntic difícilment extensible a la resta dels infinitius no controlats. En primer lloc, la seva "defectivitat temporal", que contrasta amb la lliure selecció de formes verbals característica de les oracions amb PRO_{arb}. En segon lloc, el seu valor "universal", propietat íntimament vinculada a l'anterior i en clara contraposició amb la interpretació "existencial" que adopten altres construccions de PRO no controlat.²⁹ Finalment, com a corol·lari de les dues característiques precedents, l'exigència de "referència conjunta", restricció que no és tampoc operativa per al conjunt d'oracions amb PRO_{arb}.³⁰ Pel que fa a aquesta darrera qüestió, comparem el parell d'exemples següents:

- (53) a. Querer es poder.
- b. El general ordenó construir un puente para cruzar el río.

Tal com ha observat Lebeaux (1984), la interpretació dels índexs *arb* assignats a la categoria buida PRO està sotmesa en les oracions del tipus de (53a) a una restricció

peculiar: llur referència ha d'ésser idèntica, és a dir, adequada a la configuració il·lustrada a (54a). Aquest requisit no regeix en el cas de (53b),³¹ que admet sense dificultats una representació –cf. (54b)– en la qual el subjecte de “construir” i el de “cruzar” identifiquin conjunts diferents d’individus:³²

- (54) a. PRO_i *querer* es PRO_i *poder*.
 b. El general ordenó (a PRO_i) PRO_i *construir* un puente para PRO_j *cruzar* el río.

Aquest seguit de particularitats no constitueix, tanmateix, una fenomenologia imprevisible si hom les considera en el marc de la nostra hipòtesi. Al contrari, deriven de forma natural d’una generalització més profunda, ço és, el caràcter quantificat dels infinitius pseudo–equatius, atribuïble a la presència, en llur representació bàsica, d’un operador (realitzat lèxicament o no). És l’esmentat operador, en efecte, el responsable del valor temporal genèric d’aquestes oracions i el que transmet la seva valència universal als dos PRO subjecte que lliga. És aquest operador, d’altra banda, el que determina que ambdues categories buides tinguin referència conjunta, atès que les lliga simultàniament. És, en fi, l’absència d’un operador de tals característiques en el cas dels restants infinitius no controlats allò que els exonera d’aquestes tres servituds.

Hom podria adduir que una anàlisi com la que aquí hem presentat estipula per a PRO_{arb} una asimetria poc desitjable, incompatible, en principi, amb un tractament *unitari* per a aquesta categoria buida, sia en la línia que postula el control a través d’un argument implícit –cf. Roeper (1987) i Delfitto (1990)–, sia en la direcció apuntada per Lebeaux (1984), consistent a assumir un operador nul com a antecedent de PRO no controlat. Tal com hem vist, però, els infinitius pseudo–equatius constitueixen una prova inequívoca que un enfocament “monolític” per a PRO_{arb} és injustificable des del punt de vista empíric. D’altra banda, la complicació que per a la Gramàtica suposaria la nostra hipòtesi és més aparent que no pas real, ja que té dues contrapartides importants. En primer lloc, no queda circumscrita a les esmentades construccions, sinó que rep justificació independent, atesa l’existència d’altres casos de IA “universal”, com ara la segona persona del singular amb valor genèric i els objectes nuls (cf. notes 2 i 3). En segon lloc, la asimetria entre els usos “existencials” i “universals” de PRO no controlat disposa d’un correlat significatiu en una bifurcació equivalent palesada per la resta de construccions amb IA.³³ Sembla, doncs, plausible de pensar que és una teoria general sobre *arb* la que ens haurà de subministrar –amb els evidents avantatges que d’això se’n deriva per a la TC– l’escenari adient per a arribar a una caracterització de PRO_{arb} suficientment adequada com per a fer compatibles plantejaments que, reconsiderats des d’aquesta nova perspectiva, no resulten, al capdavant, més que visions parcials d’un problema més general.

M. Lluïsa Hernanz

Universitat Autònoma de Barcelona

tipus lèxic. Per a una discussió sobre aquest punt, cf. Delfitto (1990).

(31) Notem que la manca de referència conjunta a (53b) no pot ésser atribuïda a l’existència d’un “obstacle” estructural (cf. Lebeaux (1984: 262-3)), representat en aquest cas pel nexa *para*. Si fos així, seria difícilment explicable per què a (i) el subjecte de “vivir” és correferent amb el de “comer”:

- (i) Es una servidumbre vivir para comer.

(32) Val la pena d’observar que (53b) constitueix una prova empírica important en contra del supòsit defensat per Lebeaux (1984) –i, de forma més contundent, per Jaeggli (1986)– segons el qual dos (o més) PRO_{arb} cooccurrents han de sotmetre’s al requisit de la referència conjunta. Atès que aquesta restricció deriva de la presència d’un quantificador amb força universal que els lliga simultàniament, resulta perfectament previsible que a (53b) les esmentades categories buides adoptin una interpretació existencial i no pas universal.

(33) Per a una discussió més àmplia sobre aquest punt, cf. Cinque (1988).

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- AUTHIER, J.M. (1989): "Arbitrary Null Objects and Unselective Binding", dins O. Jaeggli & K. Safir (eds.) (1989), *The Null Subjects Parameter*, Kluwer, Dordrecht.
- BOUCHARD, D. (1984): *On the Content of Empty Categories*, Foris, Dordrecht.
- BRUNOT, F. (1926): *La Pensée et la Langue*, Masson et Cie Éditeurs, Paris, 1965.
- CARLSON, G. (1979): "Generics and Atemporal When", *Linguistics and Philosophy*, 3, 49-98.
- CHOMSKY, N. (1981): *Lectures on Government and Binding*, Foris, Dordrecht.
- CINQUE, G. (1988): "On Si Constructions and the Theory of Arb", *Linguistic Inquiry*, 19, 521-581.
- DELFITTO, D. (1990): *Generics and Variables in Syntax*, Tesi di Perfezionamento, Scuola Normale Superiore di Pisa.
- EPSTEIN, S. (1984): "Quantifier-PRO and the LF Representation of PRO_{ARB}", *Linguistic Inquiry*, 15, 499-505.
- FORD, C.E. & Thompson, S.A. (1986): "Conditionals in Discourse: A Text-Based Study from English", dins E.C. Traugott et al. (eds.), *On Conditionals*. C.U.P., Cambridge, 353-373.
- GRÉVISSE, M. (1969): *Le Bon Usage*, Éditions J. Duculot, Gembloux (Belgique).
- GUTIÉRREZ, S. (1986): *Variaciones sobre la atribución*, Universidad de León, León.
- HAIMAN, J. (1978): "Conditionals are Topics", *Language*, 54, 565-589.
- (1986): "Constraints on the Form and Meaning of the Protasis", dins E.C. Traugott et al. (eds.), *On Conditionals*, C.U.P., Cambridge, 215-227.
- HEIM, I. (1982): *The Semantics of Definite and Indefinite Noun Phrases*. Ph.D. dissertation, University of Massachusetts, Amherst.
- HERNANZ, M. L. (1987): "En torno a los sujetos arbitrarios: la 2ª persona del singular", Comunicació presentada en el *Primer Encuentro de Lingüistas y Filólogos de España y México*.
- (1988): "En torno a la sintaxis y la semántica de los complementos predicativos en español", *Estudi General*, 8, 7-29.
- (1990a): "Personas generales y tiempo verbal", dins G. Wotjak & A. Veiga (Coords.), *La descripción del verbo español*, *Verba*, Anexo 32, 153-162.
- (1990b): "En torno a los sintagmas preposicionales dislocados y otras construcciones conexas". Treball presentat al III Curso de *Gramática Española*, Universidad de León.
- & BRUCART, J.M. (1987): *La Sintaxis*, 1, Ed. Crítica, Barcelona.
- JAEGGLI, O. (1986): "Arbitrary Plural Pronominals", *Natural Language and Linguistic Theory*, 4, 43-76.
- JACKENDOFF, R. (1972): *Semantic Interpretation in Generative Grammar*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts.

- JESPERSEN, O. (1924): *The Philosophy of Grammar*, George Allen & Unwin, London.
[Citat per l'ed. francesa de Minuit, París, 1971].
- KOSTER, J. (1984): "On Binding and Control", *Linguistic Inquiry*, 15, 417-459.
- KRATZER, A. (1988): "Stage-Level and Individual-Level Predicates", Ms. University of Massachusetts, Amherst.
- LEBEAUX, D. (1984): "Anaphoric Binding and the Definition of PRO", dins *Proceedings of NELS*, 14, University of Massachusetts, Amherst.
- LEWIS, D. (1975): "Adverbs of Quantification", dins E. Keenan (ed.), *Formal Semantics of Natural Language*, 3-15. C.U.P., Cambridge.
- MANZINI, R. (1983): "On Control and Control Theory", *Linguistic Inquiry*, 14, 421-446.
- RIZZI, L. (1986): "Null Objects in Italian and the Theory of *pro*", *Linguistic Inquiry*, 17, 501-557.
- ROEPER, T. (1987): "Implicit Arguments and the Head-Complement Relation", *Linguistic Inquiry*, 18, 267-310.
- STOCKWELL, R., Schachter, P. & Partee B.H. (1973): *The Major Syntactic Structures of English*, Holt, New York.

